

УДК 378.016:81'243]:378.014.24:006

DOI <https://doi.org/10.12958/3083-6514-2026-1-27-36>

Калиновська Ірина Миколаївна,

кандидатка філологічних наук, доцентка,

завідувачка кафедри прикладної лінгвістики

Волинського національного університету імені Лесі Українки,

м. Луцьк, Україна.

kalynovska@vnu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0002-3406-1456>

Коломєєць Віра Миколаївна,

старша викладачка кафедри прикладної лінгвістики

Волинського національного університету імені Лесі Українки,

м. Луцьк, Україна.

kolomieiets.vira@vnu.edu.ua

<https://orcid.org/0009-0006-9247-3092>

Калиновська Магдалена Володимирівна,

здобувачка вищої освіти факультету іноземної філології

Волинського національного університету імені Лесі Українки,

м. Луцьк, Україна.

kalynovska.mahdalena2023@vnu.edu.ua

<https://orcid.org/0009-0007-2994-5074>

КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ЯК ЧИННИК ВІДПОВІДНОСТІ МІЖНАРОДНИМ СТАНДАРТАМ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Інтеграція України в європейський освітній простір і процеси глобалізації зумовлюють необхідність приведення національної системи вищої освіти у відповідність до міжнародних стандартів якості. Згідно зі Стратегією розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки, одним із ключових стратегічних пріоритетів є забезпечення якості освіти шляхом імплементації європейських стандартів і рекомендацій у Європейському просторі вищої освіти (Стратегія розвитку, 2020). У Законі України «Про вищу освіту» якість вищої освіти трактується як відповідність умов освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства, стандартів вищої освіти, професійним і міжнародним нормам, а також потребам заінтересованих сторін і суспільства (Про внесення змін до деяких законів України..., 2019).

У межах цих процесів особливої актуальності набуває проблема забезпечення якості іншомовної підготовки в закладах вищої освіти. Володіння іноземною мовою на рівні міжнародних стандартів є передумовою академічної мобільності студентів, участі в міжнародних освітніх і наукових проєктах, доступу до світових інформаційних ресурсів та успішної професійної діяльності в мультикультурному середовищі. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти (CEFR – Common European Framework of Reference for Languages) встановлюють уніфіковані критерії оцінювання рівнів володіння іноземною мовою та відповідних компетентностей.

Методологічною основою зазначених рекомендацій є комунікативний підхід до навчання іноземних мов, який орієнтує освітній процес на формування здатності ефективно використо-

увати мову в реальних життєвих і професійних ситуаціях. Саме цей підхід лежить в основі більшості міжнародно визнаних систем навчання й оцінювання іншомовної компетентності (Cambridge English, IELTS, TOEFL та ін.).

З огляду на євроінтеграційні прагнення України, актуалізується потреба приведення системи іншомовної підготовки у ЗВО у відповідність до міжнародних стандартів якості шляхом пріоритетного впровадження комунікативного підходу. Це передбачає комплексне переосмислення змісту, методів, засобів навчання та оцінювання іншомовної підготовки, що й зумовлює актуальність цього дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Якість освіти розуміють як характеристики освітнього процесу, що визначають послідовне та практично ефективне формування компетентності й професійної свідомості здобувачів освіти (Якість вищої освіти, 2019, с. 15).

Комунікативний підхід до навчання іноземної мови ґрунтується на принципі мовленнєвої спрямованості, за яким освітній процес максимально імітує реальне іншомовне спілкування, а комунікативні види діяльності домінують над пояснювальними й тренувальними. Провідну роль у такому підході відіграє мовленнєва практика, що займає переважну частину навчального часу та забезпечує перенесення сформованих умінь у реальну комунікацію (Тарнопольський, Кабанова, 2019, с. 52–53).

Комунікативну компетентність у сучасній лінгводидактиці визначають як здатність особистості до ефективної міжкультурної комунікації на основі засвоєних мовних і мовленнєвих навичок, соціокультурних знань та комунікативних умінь, що відповідає міжнародним стандартам іншомовної освіти (Методика навчання іноземних мов і культур, 2013, с. 94). У цьому контексті якість іншомовної підготовки безпосередньо пов'язана з упровадженням сучасних підходів до навчання та використанням інформаційно-комунікаційних технологій. Як зазначають Л. В. Кушмар та Л. А. Колот, забезпечення ефективної та якісної підготовки здобувачів вищої освіти неможливе без застосування інноваційних методів і цифрових інструментів, які підвищують продуктивність навчального процесу та оптимізують управління освітньою діяльністю (Кушмар, Колот, 2019, с. 57).

Практичні аспекти реалізації комунікативного підходу в освітньому процесі висвітлено в дослідженні Е. К. Коляди та І. М. Калиновської (2023), присвяченому аналізу сучасних навчальних комплексів з англійської мови. Автори обґрунтовують, що комунікативно орієнтоване навчання передбачає активне використання англійської мови як засобу спілкування, формування умінь з усіх видів мовленнєвої діяльності та опанування ефективних стратегій комунікації. Такий підхід сприяє підвищенню мотивації здобувачів вищої освіти й усвідомленню іноземної мови як інструмента професійної та міжкультурної взаємодії в умовах євроінтеграції та глобалізації.

Міжнародні дослідження з проблем іншомовної освіти зосереджуються на практичній імплементації положень Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, зокрема на узгодженні цілей навчання, змісту освітнього процесу та процедур оцінювання результатів. У наукових працях аналізується системний взаємозв'язок між навчальною діяльністю, комунікативними дескрипторами та оцінюванням рівня володіння мовою, що дає змогу розглядати комунікативний підхід як інструмент забезпечення прозорості й зіставності результатів іншомовної підготовки в різних освітніх контекстах (Pathways through assessing, learning and teaching in the CEFR, 2011).

Сучасні напрями розвитку міжнародних стандартів іншомовної освіти пов'язані з розширенням структури комунікативної компетентності завдяки інтеграції цифрових умінь і трансверсальних навичок ХХІ століття. У цьому контексті оновлений CEFR Companion Volume акцентує на медіації, багатомовності та використанні цифрових засобів комунікації, що зумовлює необхідність адаптувати навчальні підходи й освітні ресурси до нових вимог якості іншо-

мовної підготовки в закладах вищої освіти (Enriching 21st-Century Language Education, 2022).

Мета дослідження – проаналізувати особливості застосування комунікативного підходу як основного чинника відповідності міжнародним стандартам якості вищої освіти.

Матеріалом дослідження слугує навчально-методичний комплекс High Note 5 (B2+/C1) видавництва Pearson Education, який відповідає міжнародному стандарту CEFR та інтегрований з інтерактивною платформою MyEnglishLab (Edwards, Roberts, 2020).

Для досягнення мети визначено такі **завдання**: розкрити суть комунікативного підходу до навчання іноземних мов та його роль у забезпеченні якості іншомовної підготовки; схарактеризувати основні принципи та методи реалізації комунікативного підходу в освітньому процесі ЗВО; проаналізувати структуру та методичні особливості навчального комплексу High Note 5 з погляду реалізації комунікативного підходу; розглянути практичні аспекти застосування комунікативного підходу до навчання для формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Якість іншомовної підготовки визначається відповідністю результатів навчання вимогам міжнародних стандартів вищої освіти та потребам заінтересованих сторін (Якість вищої освіти, 2019, с. 15). У контексті навчання іноземних мов це означає, що випускник ЗВО має володіти англійською мовою на рівні, достатньому для ефективної комунікації в академічному та професійному середовищі. Комунікативний підхід є ключовим чинником забезпечення відповідності освітніх програм міжнародним стандартам якості, оскільки він орієнтований на формування практичних комунікативних навичок, які визначені в загальноєвропейських дескрипторах мовної компетентності. Здатність до комунікації, а не лише знання граматичних правил чи лексики іноземної мови, є основою сучасних вимог до іншомовної освіти у світовій освітній практиці.

Комунікативний підхід ґрунтується на кількох фундаментальних принципах, які визначають зміст і методику навчання іноземних мов:

1. Принцип комунікативної спрямованості – усі види навчальної діяльності мають наближати здобувачів освіти до реального використання мови. Наприклад, In pairs, follow the instructions. Student A, use the information in Exercise 7 in favour of psychometric testing to explain why it is a good idea. Student B, listen and use the phrases from the Speaking box to check understanding. Change roles. Student B, explain why psychometric testing is not a good idea, and Student A, check understanding (Edwards, Roberts, 2020, с. 6). Таке завдання не обмежується перевіркою знань лексики чи граматики, а моделює комунікативну ситуацію, у якій студенти аргументують власну позицію, реагують на висловлювання співрозмовника та використовують мовні засоби з метою досягнення комунікативної мети.

2. Принцип автентичності – передбачає використання навчальних матеріалів, які відображають реальне функціонування мови в природному соціальному й культурному контексті. Підручник High Note 5 містить автентичні тексти, діалоги, а також аудіо- та відеоматеріали, створені для носіїв мови або максимально наближені до них за змістом і мовним оформленням. Наприклад, на с. 11 представлено автентичну публіцистичну статтю “Does language change how you see the world?” (Edwards, Roberts, 2020), присвячену проблемі лінгвістичної відносності та впливу мови на сприйняття дійсності. Текст містить аргументовані міркування, приклади з різних мов і культур, а також спеціалізовану лексику академічного й публіцистичного дискурсу. Робота з такими матеріалами не лише розвиває навички читання та критичного осмислення інформації, а й готує студентів до реальної комунікації в англomовному середовищі, зокрема до участі в академічних дискусіях і міжкультурному спілкуванні.

3. Принцип інтеграції мовних навичок – у реальному спілкуванні різні види мовленнєвої діяльності функціонують взаємопов’язано. Наприклад, завдання, яке поєднує аудіювання й говоріння: *Listen to two conversations which involve negotiation. For each conversation,*

answer the questions: *What are they negotiating for? Are the negotiations successful? Why/why not?* (Edwards, Roberts, 2020, с. 37).

4. Принцип студентоцентрованості – у центрі освітнього процесу є студенти з їхніми потребами, інтересами та індивідуальними особливостями. Наприклад, персоналізовані завдання на розвиток мовлення: *What did you learn from reading the article that you did not know before?* (Edwards, Roberts, 2020, с. 10).

5. Принцип розвитку автономності – здобувачі освіти мають навчитися самостійно керувати процесом навчання. Інтеграція з платформою MyEnglishLab забезпечує можливість самостійної роботи, оцінювання та моніторингу власного прогресу у вивченні мови.

Комунікативна компетентність містить кілька складників: лінгвістичну (знання мовної системи), соціолінгвістичну (розуміння соціокультурного контексту), дискурсивну (уміння будувати зв'язні висловлювання), стратегічну (здатність компенсувати недостатні знання) та соціокультурну компетентності (Методика навчання іноземних мов і культур, 2013, с. 98).

Застосування комунікативного підходу передбачає активне використання англійської мови в освітньому процесі з метою реального спілкування, обміну знаннями, думками та інформацією в усній і писемній формах. Це націлює на формування та розвиток умінь з усіх видів мовленнєвої діяльності, опанування ефективних стратегій спілкування в різних видах інтелектуальної і практичної діяльності, підвищення інтересу студентів до вивчення мови, усвідомлення ними англійської мови як засобу міжнародного спілкування в умовах глобалізації.

Основна ідея комунікативного підходу полягає в тому, що студенти, щоб стати ефективними користувачами мови, повинні не тільки здобувати знання (наприклад, знати граматичні, лексичні та фонетичні норми), а й розвивати навички та вміння використання мовних знань для реальних комунікативних цілей. Навчальний комплекс High Note 5 забезпечує систематичний розвиток усіх компонентів комунікативної компетентності через широкий набір навчальних завдань.

Мовлення є основним видом діяльності в комунікативному підході. Необхідно приділяти особливу увагу розвитку цієї навички через різноманітні види завдань: 1) діалогічне мовлення: *In pairs, discuss what your warmest childhood memories are? What did you learn about your partner?* Таке завдання розвиває вміння вести діалог у формальній ситуації, формулювати аргументи, ставити питання (Edwards, Roberts, 2020, с. 6); 2) дискусії: *Discuss the questions about the three businesses from the texts* (Edwards, Roberts, 2020, с. 35). Завдання розвиває вміння висловлювати та аргументувати власну позицію, враховувати думки інших, шукати компроміси; 3) презентації: *In small groups, think of a new business concept, what it would do or sell. Come up with a trade name and think about upfront investments and advertising necessary for the business to succeed. Then present your business idea to the class.* (Edwards, Roberts, 2020, с. 35). Це формує навички публічного виступу, структурування інформації, використання візуальних засобів; 4) спонтанне мовлення: *Work in pairs or small groups. Look at the photo. What reasons does it suggest for buying with us rather than from a national or international chain of shops? What reasons can you suggest?* (Edwards, Roberts, 2020, с. 43). Таке завдання розвиває швидкість мовленнєвої реакції, вміння описувати, використовувати різноманітну лексику.

Додатково підручник пропонує завдання на інтерпретацію візуального матеріалу: *In pairs or small groups, look at the cartoons. What do you think they mean? Explain why* (Edwards, Roberts, 2020, с. 7). Це завдання поєднує критичне мислення з розвитком усного мовлення, адже здобувачі мають не просто описати картинки, а проаналізувати їх прихований зміст, виявити гумор чи іронію та пояснити свою інтерпретацію. Робота з карикатурами стимулює абстрактне мислення та розвиває здатність формулювати складні ідеї іноземною мовою. Більшість завдань на мовлення в High Note 5 передбачають роботу в парах або групах, що забезпечує максимальну кількість можливостей для усного спілкування. Завдяки парній і груповій роботі кожен сту-

дент має значно більше часу на активне мовлення, ніж якби він працював тільки з викладачем у форматі фронтального опитування.

Аудіювання є складною рецептивною навичкою, яка вимагає систематичного тренування. High Note 5 пропонує різноманітні аудіоматеріали: монологи, діалоги, інтерв'ю, лекції, подкасти. Наприклад, завдання 2 на с. 24 сформульоване так: *Listen to three conversations about space tourism. Tick the topic which is NOT mentioned: 1) costs of tickets to go into space; 2) possible collisions of objects in space; 3) life on the Space Station; 4) likelihood of future settlements on planets; 5) projects to clear space junk* (Edwards, Roberts, 2020, с. 24). Таке завдання розвиває вміння розуміти основну ідею висловлювання та ідентифікувати відсутню тему, що вимагає від студентів селективного аудіювання та здатності утримувати в пам'яті множинні теми одночасно.

Завдання 3 на цій же сторінці пропонує глибший рівень роботи з аудіоматеріалом: *Listen again and choose the correct answers. Conversation 1. The woman feels: a) critical of the type of people who will be going; b) regretful that she doesn't have enough money to go; c) hopeful this will become a possibility relatively soon. In the man's opinion the attraction of becoming a space tourist is: a) the attraction of a group of people; b) to have new physical experiences; c) to understand more about science* (Edwards, Roberts, 2020, с. 24). Це завдання формує навички детального розуміння, розпізнавання емоційних станів та ставлень мовців, а також диференціації різних точок зору в діалозі. Прогресія від загального розуміння до детального аналізу відповідає принципу поетапного формування навичок аудіювання та демонструє методично виважений підхід до розвитку цієї рецептивної навички.

Важливо, що після аудіювання High Note 5 регулярно пропонує комунікативні завдання на мовлення, які органічно продовжують тему прослуханого. Наприклад, завдання: *In pairs, discuss ways to advertise a trip into space. Use phrasal nouns from Exercise 5. Think about: cost, attractions, dangers, timings* (Edwards, Roberts, 2020, с. 24) безпосередньо пов'язане з попереднім аудіюванням про космічний туризм. Здобувачі не просто механічно відповідають на питання про прослуханий текст, а використовують отриману інформацію як основу для власного творчого висловлювання. Завдання також інтегрує роботу над лексикою, вимагаючи використання фраз з попередньої вправи, що забезпечує активізацію нової лексики в продуктивному мовленні.

Наступне завдання: *In pairs, discuss whether it is better for space research to be in the hands of commercial companies or governments* (Edwards, Roberts, 2020, с. 24) переводить дискусію на рівень критичного мислення та аргументації. Студенти мають не лише обговорити технічні аспекти космічного туризму, а й проаналізувати етичні та соціальні питання, сформулювати власну позицію та обґрунтувати її. Така послідовність завдань – від сприйняття інформації через аудіювання до її критичного осмислення та вираження власної думки в усному мовленні – демонструє ефективну інтеграцію рецептивних та продуктивних навичок у комунікативно значущому контексті.

Читання є важливим джерелом розширення словникового запасу. High Note 5 використовує різноманітні типи текстів: статті, есе, оповідання, біографії, рецензії, офіційні документи. Навчальний комплекс розвиває різні стратегії читання: *skimming* (швидке читання для розуміння загального змісту), *scanning* (пошукове читання для знаходження конкретної інформації) та *reading for detail* (аналітичне читання). Наприклад: *Read the blog post about Amy's trip to the country in the photos and answer the questions: 1. Which country did she visit? 2. What did she do there? 3. Did Amy choose her travelling companion well? Say why. 4. What dilemmas did travelling with Daisy cause Amy? 5. Do you think Amy always made the right decisions? Why/Why not?* (Edwards, Roberts, 2020, с. 33). Це завдання демонструє комплексний підхід до розвитку читацької компетенції. Перші три питання спрямовані на пошук фактичної інформації та розуміння основного змісту блогу, що розвиває навички *scanning* та *skimming*. Четверте питання вимагає глибшого аналізу ситуацій, описаних у тексті, та розуміння причинно-наслід-

кових зв'язків. П'яте питання переводить роботу на рівень критичного мислення, оскільки здобувачі мають не просто знайти інформацію, а оцінити дії персонажа та аргументувати свою думку. Градація питань від простих фактологічних до складних аналітичних забезпечує поетапний розвиток читацької компетенції та стимулює когнітивну активність студентів. Тексти для читання в High Note 5 не тільки розширюють словниковий запас і зміцнюють граматичні структури, а й слугують основою для подальших комунікативних завдань, що повністю відповідає принципам комунікативного підходу.

Письмо є продуктивною навичкою, яка вимагає володіння не тільки лексикою і граматиною, а й розуміння жанрових особливостей різних типів текстів, їх структури та стилістичних норм. High Note 5 систематично розвиває письмову компетентність через різноманітні жанри: формальні та неформальні листи, есе різних типів, статті, рецензії, звіти та блоги. Наприклад, підручник пропонує два зразки текстів – неформальний лист другу та формальний лист-скаргу компанії, що дає змогу студентам порівняти стилістичні особливості: *In pairs, discuss what differences in language there might be between the types of texts below. Use the ideas in the box: contractions, choice of vocabulary, organisation, punctuation, use of idioms and phrasal verbs* (Edwards, Roberts, 2020, с. 26). Це завдання розвиває усвідомленість та розуміння того, як контекст та адресат визначають вибір мовних засобів. Підручник також систематично навчає використанню фраз у письмовому мовленні. Підручник також пропонує завдання на написання формального листа-скарги: *Use your notes from Exercise 9 to write your letter of complaint* з детальними інструкціями щодо структури та мовних засобів (Edwards, Roberts, 2020, с. 27). Здобувачі навчаються формулювати проблему, аргументовано викладати факти, висловлювати незадоволення в коректній формі та пропонувати рішення, що є важливою навичкою для реального життя та професійної комунікації.

Кожен розділ, присвячений письму, містить модель тексту для аналізу, вправи на вивчення структури, з'єднувальних слів та мовних засобів, етап планування, написання власного тексту та редагування. Особливо цінним є те, що підручник навчає не лише створювати тексти, а й критично їх оцінювати.

Лексична компетентність є фундаментальним складником комунікативної компетентності, адже знання іноземної мови асоціюється зі знанням слів, а володіння мовою – з лексичними навичками, які забезпечують функціонування лексики в спілкуванні. High Note 5 використовує сучасні підходи до навчання лексики, що ґрунтуються на даних корпусної лінгвістики. Лексика вводиться тематично, у природних контекстах використання через автентичні тексти та аудіозаписи. Особлива увага приділяється колокаціям – типовим словосполученням, знання яких є ознакою високого рівня володіння мовою. Наприклад: *Complete the collocations with the words from the box. Use a collocations dictionary if necessary* з такими прикладами, як *blatantly obvious, fundamentally flawed, gravely mistaken* (Edwards, Roberts, 2020, с. 26). Завдання 8 продовжує цей вид діяльності: *Complete the comments with the collocations from Exercise 7* з реченнями типу: *You are _____ if you think we are going to let the matter rest* або *The information regarding the cost of local transport was _____* (Edwards, Roberts, 2020, с. 6). Така послідовність від розпізнавання до продуктивного використання забезпечує засвоєння колокацій. Важливо, що лексика регулярно повторюється в різних контекстах упродовж вивчення різних тем, що забезпечує її перехід з пасивного в активний словниковий запас та формування лексичних навичок.

Граматична компетентність – це здатність до коректного граматичного оформлення власних висловлювань та розуміння граматичної структури мовлення інших (Методика навчання іноземних мов і культур, 2013, с. 234). У комунікативному підході граматику є не самоціллю, а засобом ефективної комунікації.

High Note 5 презентує граматику індуктивно: студенти спочатку аналізують приклади в автентичних текстах, формулюють правила на основі спостережень, а потім застосовують їх

у комунікативних контекстах. Наприклад: *In pairs or small groups, discuss the questions: 1. What of the habits in the photos do you think are a good/bad? Say why. 2. Which of these habits do you have? 3. How easy do you think it is to change a habit? Say why* (Edwards, Roberts, 2020, с. 34). Це завдання активізує фонові знання учнів та готує їх до роботи з граматичною темою через значущий контекст. Завдання 4 пропонує: *What do you think is the best piece of advice that Jack gives Cerys? Say why. Do you have any other advice for developing good habits or breaking unwanted ones?* (Edwards, Roberts, 2020, с. 34). Це завдання забезпечує практику граматичних структур у реальній комунікативній ситуації, де студенти використовують різні часові форми для обговорення звичок, планів та досвіду.

Соціокультурна компетентність. Володіння іноземною мовою передбачає не тільки знання мовної системи, а й розуміння культурного контексту її використання. High Note 5 систематично розвиває соціокультурну компетентність через завдання типу: *In pairs, discuss whether it is better for space research to be in the hands of commercial companies or governments* (Edwards, Roberts, 2020, с. 24). Такі завдання формують міжкультурну компетентність, критичне розуміння соціальних та етичних питань, здатність до аргументованої дискусії – що є важливим складником якості іншомовної підготовки в умовах глобалізації.

Важливим чинником забезпечення якості іншомовної підготовки є використання інтерактивної платформи MyEnglishLab, яка супроводжує навчальний комплекс High Note 5. Як зазначають Л. В. Кушмар та Л. А. Колот, така платформа реалізує комплекс методичних, дидактичних, педагогічних і психологічних принципів та підвищує ефективність вирішення комунікативних завдань, розвиває різні види мовної діяльності, формує стійку мотивацію іншомовної діяльності здобувачів вищої освіти (Кушмар, Колот, 2019, с. 57).

Висновки. Комунікативний підхід є основним чинником забезпечення якості іншомовної підготовки в закладах вищої освіти, оскільки спрямований на формування практичних комунікативних умінь, необхідних для ефективної професійної діяльності випускників у глобалізованому світі. Якість іншомовної підготовки визначається мірою сформованості комунікативної компетентності, яка вміщує лінгвістичний, соціолінгвістичний, дискурсивний, стратегічний та соціокультурний складники. Реалізація комунікативного підходу вимагає використання якісних навчальних матеріалів, що відповідають міжнародним стандартам. Навчальний комплекс High Note 5 видавництва Pearson Education повністю відповідає принципам комунікативного підходу: містить автентичні матеріали, забезпечує інтеграцію мовних навичок, пропонує різноманітні комунікативні завдання, розвиває критичне мислення та міжкультурну компетентність. Інтеграція цифрових технологій є важливим чинником підвищення якості іншомовної підготовки. Платформа MyEnglishLab забезпечує індивідуалізацію навчання, розширення навчального часу, об'єктивний моніторинг прогресу, миттєвий зворотний зв'язок, що підвищує ефективність формування іншомовної комунікативної компетентності.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні впливу використання цифрових технологій на формування комунікативної компетентності, аналізі взаємозв'язку між рівнем сформованості іншомовної комунікативної компетентності та успішністю професійної діяльності випускників ЗВО.

Список використаної літератури

1. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки. Київ, 2020. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf> (дата звернення: 15.12.2025).
2. Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти : Закон України № 392-IX від 18.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392-20#Text> (дата звернення: 15.12.2025).

3. Якість вищої освіти: теорія і практика : навчально-методичний посібник / за наук. ред. А. Василюк, М. Дей; НАПН України, Університет менеджменту освіти. Київ – Ніжин, 2019. 176 с.
4. Тарнопольський О. Б., Кабанова М. Р. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі : підручник. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. 256 с.
5. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька та ін. / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
6. Кушмар Л. В., Колот Л. А. MyEnglishLab як одна з інноваційних платформ змішаного навчання. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов»*. 2019. Вип. 89. С. 52–58. DOI: <https://doi.org/10.26565/2227-8877-2019-89-08>
7. Коляда Е. К., Калиновська І. М. Комунікативний підхід до вивчення іноземної мови в контексті забезпечення якості вищої освіти. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2023. Вип. 17(85). С. 14–18. DOI: [https://doi.org/10.25264/2519-2558-2023-17\(85\)-14-18](https://doi.org/10.25264/2519-2558-2023-17(85)-14-18)
8. Pathways through assessing, learning and teaching in the CEFR / ed. by E. Piccardo, M. Berchoud et al. European Centre for Modern Languages, Council of Europe, 2011. 96 p.
9. Enriching 21st-Century Language Education. The CEFR Companion Volume in Practice / ed. by B. North, E. Piccardo et al. Strasbourg : Council of Europe Publishing, 2022. 396 p.
10. Edwards L., Roberts R. High Note 5. Student's Book. B2+/C1. Pearson Education Ltd., 2020. 190 p.

References

1. Stratehiia rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini na 2021–2031 roky [Strategy for the development of higher education in Ukraine for 2021–2031]. (2020). Kyiv. Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf> [in Ukrainian].
2. Zakon Ukrainy “Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo vdoskonalennia osvithoi diialnosti u sferi vyshchoi osvity” № 392-IX vid 18.12.2019 [Law of Ukraine “On amendments to certain laws of Ukraine regarding the improvement of educational activities in the field of higher education” No. 392-IX of December 18, 2019]. (2019). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392-20#Text> [in Ukrainian].
3. Vasyliuk, A., & Dei, M. (Eds.). (2019). Yakist vyshchoi osvity: teoriia i praktyka [Quality of higher education: Theory and practice]. Kyiv – Nizhyn: NAPN Ukrainy, Universytet menedzhmentu osvity [in Ukrainian].
4. Tarnopolskyi, O. B., & Kabanova, M. R. (2019). Metodyka vykladannia inozemnykh mov ta yikh aspektiv u vyshchii shkoli [Methods of teaching foreign languages and their aspects in higher education]. Dnipro: Universytet imeni Alfreda Nobelia [in Ukrainian].
5. Bihych, O. B., Borysko, N. F., Boretska, H. E., et al. (2013). Metodyka navchannia inozemnykh mov i kultur: teoriia i praktyka [Methods of teaching foreign languages and cultures: Theory and practice]. Ed. S. Yu. Nikolaieva. Kyiv: Lenvit [in Ukrainian].
6. Kushmar, L. V., & Kolot, L. A. (2019). MyEnglishLab yak odna z innovatsiinykh platform zmishanoho navchannia [MyEnglishLab as one of the innovative platforms of blended learning]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Seriya “Inozemna filolohiia. Metodyka vykladannia inozemnykh mov” – Bulletin of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series “Foreign Philology. Methods of Foreign Language Teaching”, (89), 52–58*. DOI: <https://doi.org/10.26565/2227-8877-2019-89-08> [in Ukrainian].
7. Koliada, E. K., & Kalynovska, I. M. (2023). Komunikatyvnyi pidkhid do vyvchennia inozemnoi movy v konteksti zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity [Communicative approach

to foreign language learning in the context of ensuring the quality of higher education]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia". Seriiia "Filolohiia" – Scientific Notes of the National University "Ostroh Academy". Series "Philology"*, 17(85), 14–18. DOI: [https://doi.org/10.25264/2519-2558-2023-17\(85\)-14-18](https://doi.org/10.25264/2519-2558-2023-17(85)-14-18) [in Ukrainian].

8. Piccardo, E., Berchoud, M., et al. (Eds.). (2011). *Pathways through assessing, learning and teaching in the CEFR*. Graz: European Centre for Modern Languages, Council of Europe.

9. North, B., Piccardo, E., et al. (Eds.). (2022). *Enriching 21st-century language education: The CEFR companion volume in practice*. Strasbourg: Council of Europe Publishing.

10. Edwards, L., & Roberts, R. (2020). *High Note 5. Student's Book. B2+/C1*. Harlow: Pearson Education Ltd.

Калиновська І. М., Коломєєць В. М., Калиновська М. В. Комунікативний підхід до навчання іноземних мов як чинник відповідності міжнародним стандартам якості вищої освіти

У статті проаналізовано комунікативний підхід до навчання іноземних мов як ключовий чинник відповідності системи іншомовної підготовки в закладах вищої освіти міжнародним стандартам якості. Обґрунтовано актуальність дослідження в контексті євроінтеграційних процесів, глобалізації та імплементації європейських освітніх стандартів у національну систему вищої освіти України. Розкрито сутність поняття якості вищої освіти та її зв'язок із результатами іншомовної підготовки, визначеними в Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти (CEFR). Увагу зосереджено на методологічних засадах комунікативного підходу, який орієнтує освітній процес на формування здатності ефективного використання іноземної мови в академічних і професійних ситуаціях. Схарактеризовано основні принципи реалізації комунікативного підходу: комунікативну спрямованість, автентичність навчальних матеріалів, інтеграцію мовних навичок, студентоцентрованість та розвиток автономності здобувачів вищої освіти. Матеріалом дослідження слугує навчально-методичний комплекс *High Note 5* (B2+/C1) видавництва Pearson Education, який відповідає вимогам CEFR та інтегрований з цифровою платформою MyEnglishLab. Проаналізовано його структуру та методичні особливості з погляду формування іншомовної комунікативної компетентності. Доведено, що використання комунікативно орієнтованих завдань, автентичних текстів і цифрових ресурсів сприяє підвищенню мотивації студентів, розвитку критичного мислення та забезпеченню прозорості й зіставності результатів навчання. Отже, комунікативний підхід є ефективним інструментом забезпечення якості іншомовної підготовки та відповідності освітніх програм міжнародним стандартам вищої освіти.

Ключові слова: комунікативний підхід, якість вищої освіти, іншомовна підготовка, комунікативна компетентність, CEFR.

Kalynovska I. M., Kolomieiets V. M., Kalynovska M. V. The communicative approach to foreign language teaching as a factor in meeting international quality standards in higher education

The article examines the communicative approach to foreign language teaching as a key factor in ensuring compliance with international quality standards in higher education. The relevance of the study is substantiated in the context of Ukraine's European integration, globalization processes, and the implementation of European educational standards into the national higher education system. The concept of quality in higher education is analysed with particular attention to foreign language learning outcomes defined by the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR). The study focuses on the methodological foundations of the communicative approach, which prioritizes the development of learners' ability to use a foreign language effectively in real

academic and professional contexts. The main principles of the communicative approach are outlined, including communicative orientation, authenticity of teaching materials, and integration of language skills, learner-centeredness, and the development of learner autonomy. These principles are viewed as essential for achieving internationally comparable learning outcomes in foreign language education. The empirical material of the study is based on the course book *High Note 5* (B2+/C1) published by Pearson Education, which fully aligns with CEFR requirements and is supported by the interactive digital platform MyEnglishLab. The structure and methodological features of the course book are analysed from the perspective of developing communicative competence. The findings demonstrate that communicative tasks, authentic texts, integrated skills practice, and digital tools contribute to increased student motivation, critical thinking development, and effective monitoring of learning progress. The article concludes that the communicative approach serves as an effective instrument for enhancing the quality of foreign language education in higher education institutions and ensuring alignment with international standards.

Key words: communicative approach, quality of higher education, foreign language education, communicative competence, CEFR.

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого
доступу CC BY 4.0

Дата першого надходження статті до видання: 22.12.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.03.2026